

Womhaj Bóh!

Cyisko 34.
25. augusta.

Lětnik 11.
1901.

Særbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihicziščezetni w Budyšinje a šu tam dostacž ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

12. njedzela po šwjatej Trojizy.

Jan. 8, 31—36.

Wyshe tuteho texta šteji w našich biblijach napišmo „Prawa šwobodnosć“. Šwobodnosć abo kaž na druhich měštnach šwjateho pišma tež reka, šrejota je kubło, kotrež kóžde žiwe štworjenje k šwojemu derjehicžu trjeba, a hdyž jo nima, na wšchě wajšnje pyta. Pšchuwajany poš škiwli a torha ša šwój rjeczas; šawrejny hošb w šwojej klězzy šrudnje kucži a pyta džeru, hdyž by mohł wuleczič. Kaž šwěrjo, tak tež čłowjek. Žaty w šwojej khlódže šo šimjeć wotwuknje a ma štajnje w myšlach, tak mohł se šwojeho jaštwa wuczetnjež. Wotrocžy uochzedža wjazy šluzič, ale dzedža šami knježa byč, a tak wjele džeczi dže se štaršiškeho doma do šwěta won kaž šhubjeny šyn, šo njetrejebali wjazy štaršich pošluchacž, ale po šwojej šamšnej woli činič. Kaž jenotliwi čłowjekotjo, tak tež zyke štrony. Šozialdemokratiška štrona, jako štrona nješpokojnych dželacžerjow, kiž šo ša pod-čziščezanych džerža, šteji ša tymi šamyni prawišnami, kotrež bėrgarjo maja, a je hešło „wšwobodjenje dželacžerjow pšhes dželacžerjow“ na šwoju krejczerjowu torhoj pišala. Kaž jenotliwe štrony, tak tež zyke ludj. Našchi wózjojo šu krej a kubło woprowali, šo bychu šo wot šapšchaha tyrana Napoleona wšwobodžili, a w južnej Afrizy mały lud Burow po wšchěch šwojich uozach k pšchemožnym latornym žendželacžanami wo šwoju šwobodnosć wojuje. Šaj, „šwobodnosć! šwobodnosć!“

je hešło, kotrež čłowjke wutroby šahori k wullej radošczi a k wjebelemu činjenju, to je krašnišhe kubło, dylki šlėbro a šloto. Mōžemy šo potajkim Bohu došcž džakowacž, šo tajke drohe kubło mamy, šo šmy šwobodni ludžo a šwobodny lud? Wěšcže niz. Ale mamy tež pravu šwobodnosć? Šdy bychmy měli, njeby šo nam ewangelij wo prawej šwobodnosći předomal. Tak pať našch dženkšnišchi text naš napomina: „Štejcže ša prawej šwobodnosću!“

1) Šajka je to šwobodnosć? Našch šnjes Žesufš Khrystufš praji židam w našim terče: „Prawda budže waš wšwobodžič“. Wón je jich potajkim ša nješwobodnych džeržal. To pať jich mjeršafche a huēmni wotmolwidu: „Wy šmy Abrahamowe šymjo, nješmy nihdy wotrocžy byli, tak dha ty prajich: „Wy budžecže šwobodni?“ Žako potomnižy Abraham, pšhes kotrehož šymjo wšchitte ludj na šemi požohnowane byč dyrbjachu, židža wjele do šo džeržachu, hač bychu šwobodni knježa wchittich druhich ludow byč dyrbjeli, a njemohli nihoho wotrocžy byč. Ale woni bėchu pišchi wšchey šwonkownej šwobodnosći tola wotrocžy. Pšchetož Žesufš jim wotmolwi: „Šawėrnje, šawėrnje ša praju wam: kóždy, kiž hrėch wobėdže, je hrėcha wotrocž“. Šchto je, kiž by žaneho hrėcha nječinił? Wy šmy wchitzy hrėšnižy, kóždy čłowjek šhrėšchi. Potajkim je tež kóždy čłowjek wotrocž, njech je hewal šwobodny knjes abo šluzobny wotrocž. „Pšchetož hrėch njeje jeno šly škuff, kotryž čzinimy, ale tež šly knjes, kotremuž se šwojimi šlemi

škutkami služimny. O, kajta je to trudna služba! Kajti hubjeny wotročźt hrěcha je wopikł! Wón swoje pjenjesy, swoju strowosć, swoj rosom, swoj wutrobny mēr a swoje domjaze sbože, haj, swoju wěcznu sbožnosć pschepije a tola njeschestanje picz, pschetoz žadosć po palehzu jeho tak czěri, so dyrbi picz. Tak tež njeopózcijwa žadosć człowjeka pschinuczi, so dyrbi swoje czělo womasacz a swoju móz wošlabicz a czěhne holzy hanibicz. Nad lašomnikom ma mamon tak wjele mozy, so hlodu mrěje, a hebi nózne spanje njepposcheje, haj, so jeba a kranje, jeno so by pjenjesy a kubla mēl. Snuwony, hdyž so rosłobi, swari, srudzi a srani, haj, sabije swotich najlubšich, a czini, na czoz so potom s horzymi bylami rostaje, czeho dla? Dolež swoju słócz wobtnjezicz nje-móže. Ty, mój luby křesczjano swano tajke czězke brachi nimasch, ale praj, czeho dla by tał hordny, tał njeľubosny, tał jawišny, tał nješmilny, czeho dla lhajesch, czeho dla so na bližicheho pschisłodžesch, czeho dla so s bratrom wadžišch, czeho dla njezczinišch dobre, kotrež dyrbišch czinicz? Njeznajesch Bože kasnje? Njedyrbišch tež se swjatym Pawołom wusnacž: „Ja bym czělny, pod hrěch pschedaty. Pschetoz ja wēm, so we mni, to je w mojim czěle, njebydli niczo dobrego. Pschetoz tu wolu ja drje mam, ale so bych dokonjal to, sčtož je dobre, ja njenamakam.“ (Rom. 7, 14—18.) Njedopolasje kóždy hrěch, kotryž czinišch, so by tež ty hrěcha wotročźt? Njeje to srudnje, so je człowjek, kiž je stworjeny, so by nade wschitkimi druhimi stworjenjemi knježil, sam hubjeny wotročźt?

Žalofnje je, sčtož slyšišch wo hubjeństwie wobohich sklawow, kotrychž jich knježa jako škót kupija a pschedawaju, czwiluja a morja. Ale wjele žalofnišche a srudnišche je hubjeństwo, kotrež knjestwo hrěcha na naš pschinješe: lhorosće a bolosće a wscho horjo, kotrež mamy na hebi pscheczěpicz, je naš wšchědny khlěb w hrěschnej službje a skónczujje rěka: „Ssmjercz je hrěchow msda.“ (Rom. 6, 23.) Našch sbožnik w našchim tereže pschirunanje praji: „Wotročźt njeuostanje wěcznje w domje; byn pał wostanje wěcznje.“ Dolež móže jenož byn herbowacz, niz pał wotročźt, dha teho sameho s domu puscheža. Tak tež njemóža wotročžy hrěcha wóznny dom njebjeskeho kralestwa herbowacz, ale jenož Bože džězi. A sčto wostanje nam, hdyž to nješšny? Niczo druge křiba wěczne skazjenje. „Hrěch je ludži skazjenje“ (Přihřl. 14, 34), praji swjate pišmo. Nješšny, luby czitarjo, tajke skazjenje hižo na hebi czul? Derje tebi, jeli to czujizy se swj. Pawołom sdychujesch: „Ja hubjeny człowjek, sčto budže nje wumóz s čěla smjercze?“ (Rom. 7, 24.) Pschetoz potom by spóšnal, so je prawa swobodnosć wumóženje wot hrěcha. A budžesch hebi swobodnosć s dobremu s wutrobu žadacz a rady wotmolwjenje slyšech na praschenje, kotrež so s druhimi słowami na tajke wachnje ma:

2) Sčto dawta nam prawnu swobodnosć? Ma to našch knjes Jesuř w našchim tereže wotmolwi: „Je-li so wař Ssyn wuřwobodži, dha seže prawje swobodni.“ Sklawa abo wotročźt, kiž njeje najaty, ale kaž škoczó kupjeny, njemóže so sam wuřwobodžicz abo wukupicz; pschetoz wón sa swoju službu jenož zyrobu a bydjenje dostawa, kaž škoczó, pjenjesy pał hebi sařlužicz njemóže. Teho dla tež druřy wotročžy jeho wukupicz njemóža; wschak su runje tał křudzi a hubjeni kaž wón sam. Tak so tež žadny hrěschnik sam s wotročžkowniwa

hrěcha wuřwobodžicz njemóže, a hdy by runje wscho bohatstwo na swězje mēl, kaž tež Jesuř sam praji: „Sčto pomha człowjeka, hdy by runje zyly swět dobył a na swojej duschi pał sčwodowal? abo sčto móže człowjek s wumóženju swojeje dusche dacž?“ (Mat. 16, 26.) Wjele mjenje jedny drugeho wumóz móže! „Wschak žadny swojeho bratra njemóže wumóz a ničto Boha sjednaez. Drohe je, jich dusche wumóz, wón budže so teho do wěcznosće wostajicz.“ (Wj. 49, 89.) Woprawdže hiščeže žadny człowjek sam so abo drugeho s hrěschneje služby wuřwobodžil njeje, a sčtož jo bē spytal, je na tym sadwelowal a s hanibje pschischoł. Prawu swobodu móže nam jenož tón dacž, kotryž je sam prawje swobodny a tež tał bohaty, so móže s wumóženju našcheje dusche wukupjensti pjenjes dacž. Tutón pjenjes je Jesuř Křystuř. Wón je tón jeiniczi swjaty mjes wschitkimi hrěschnikami, tón jeiniczi prawje swobodny mjes wschitkimi wotročžkami hrěcha. Jemu ničto njeje móhl žadny hrěch dowjesć. (Jan. 8, 46). Wón wo žanym hrěchu niczo njeje wjedžal (2. Kor. 5, 21). Jeho jedž bēsche: Božu wolu czinicz (Jan. 4, 34). Wón bē Bohu pořluchny hač do smjercze, hač do smjercze na křizju (Jil. 2, 8). Wón bē tón Boži Ssyn, kotryž kóždy czas czinješe, sčtož so Bohu lubi (Jan. 8, 29). Teho dla tež hrěch a hrěcha hlowa, „řershta swěta“ niczo na nim njeměješe (Jan. 14, 30). Jesuř drje je smjercz pscheczěpicł, ale niz jako hrěchow msdu. Wón je wjele bole swoje žiwjenje dał s wumóženju sa jich wjele (Mat. 20, 28). Teho dla tež jeho swjata droha krej nam njewurjeknite bohatstwo jeho lubosće šjewi. Psches tutu je wón knjeřstwo hrěcha skamak, smjerczi móž wřal (2. Tim. 1, 10) a wupuschzil tych, kotřiz smjertneje bojoseže dla swoje žiwe dny s službje bēchu wotřudženi (Hebr. 2, 14, 15). Haj, Jesuř Křystuř, jeiniczi prawje swobodny człowjek, wschěhomózny Ssyn Boži móže nam prawnu swobodnosć dacž, móže naš s wotročžkowniwa hrěcha wumóz. Teho dla wobročž so s njemu, luby křesczjano, jeli so hiščeže jeho wuczobnik nješšny, a wón cze wuřwobodži. Ale kaž? Ma tajke wachnje?

3) Kał dozpijemy prawnu swobodnosć? To nam našch wumóznik w spoczatku našcheho texta praji: „Budžecze-li wy wostacz pschi mojej rězi, dha seže prawi wuczobnizy, a wy budžecze prawdu pšnacž, a prawda budže wař wuřwobodžicz.“ To praji Jesuř s židam, kotřiz do njeho wěřachu. O, hdy budžichu něł dale wěřili a pschi Jesuřowej rězi wostali! dha budžichu psches pšnacže prawdy prawnu swobodu dozpili. Tak pał jeho prawi wuczobnizy njebēchu, pschetoz jich wěra so na mězje sašo do njewěry pschewobročzi, jako s Jesuřoweho rta słowo slyšachy, kotrež do jich wutroby kałajše. Tak sařpichy jeiniczi hrěđł, psches kotryž móžachy prawnu swobodu dozpicž, a teho dla wostachy hubjeni wotročžy hrěcha.

O, njezciz ty teho runja, mój luby křesczjano, ale cziz po wěrnym słowje twojeho wuřwobodžerja! Wotročźt, kiž na radu swojeho wuřwobodžerja njepřlucha, njeje tajkeje dobroty hōdny a njedostanje ju. Tak tež ty s wotročžkowniwa hrěcha njewuřwodesch, je-li so Jesuřowu radu s njewěřazej wutrobu sařizujesch. Wěł jemu! Jesuř je na swět pschischoł, so by po prawdže swědčil. Kóždy, sčtož s prawdy je, pořlucha na jeho hlōř (Jan. 18, 37). Tole swědčenje je wón se swoje smjerczu

fahyglował. A kóždy, kiž je na ewangelijon wěrił, je je swjatym Pawołom nashonił, so wono móz Boža je, kotraž wschittlich sbóžnych czini, kotřiž na to wěrja (Rom. 1, 16). Pšchetož shtož we wěrje pschi Jesuſhowej rěczy woſtanie, tón poſnawa prawdu, tón poſnawa, so je wón sam ſhubjeny a ſatamany hrěšnik, a so je Bóh hnadny a ſmilny a Jesuſ nash wumóžnił. Pšches tajke poſnacze tón Knjes nowe žiwjenje do twojeje wutrobny plodži, tał so ipocziſnawch hrěch hidžiez a so jemu wotrjež a Boha so boječ a jeho lubowacž a so jemu dowěrič. Tał wutnjeſch Bože kaſuje dzeržecž a jako jeho lube džeczó jemu bližiez se swjatym žiwjenjom a j dobrimi ſtutkami na ſwojich bratrach. Tajka bližba Boža njebudže žane nowe wotrocžkowniſtvo w město stareho ſpšchawa, ale ſbóžne žiwjenje we wótznym domje Božim, w njebeſkim kraleſtwje, hdžez je wěczne žiwjenje twoje kraſne herbſtvo. Duž budž prawy wuczobnik Jesuſhowy a woſtań we wěrje pschi jeho rěczy, a ty budžeſch pšches poſnacze prawdy prawu ſwobodnoſež dozpiſch, kraſnu ſwobodu džeczó Božich. **Samjeń.**

Wahling-Kletnjanſki.

Puczowanje po Božim piſmje

abo

tajke myſle nadeńdžech, Bože ſłowo czitajo.

Podawa ſwětny czitač „Pomhaj Bóh-a“.

1. knihi Móſjafowje, 25. ſlaw.

(Potracžowanje.)

Hdyž so Rebeckyne dny dopjelniču, so by porodžiła, dha bėchtaj dwójnikaj w jeje žiwocze, shtož baba halle něto ſpšna, shtož pał macž hižo wot tamneho wěſchecženja hem ſnajeſche.

Prěni, kotryž so narodži, bė czerwjeny a wschittlón koſmaty po czele, jako loža, kajtez so herwał džeczó njenarodža. A narjetnyču jemu Eſaw, po herbſtu koſmaty.

Tajka njewiſchědna koſmatoſež nakhadža so dyž a dyž pschi narodžnych džeczoch.

Hdyž cžlowiſta nahota, kotraž jeho pšched ſwěrjecžom wuſnamjeni, ſwětič ma, so ma cžlowjel kaſacz do njeſeiniſkeho ſwěta, dha pšchpowjeda Eſawowa koſmatoſež, so bė jeho žiwjenje woſebje na ſeiniſti a wiđzomny ſwět ſaměrjene.

Botom narodži so jeho bratr, kotryž je ſwojeje ruku džeržesche Eſawowu pjatu, jako cžył bratra jeho pšchewatačeho ſadžeržecž a sam prěni byč; a pšchitomni narjetnyču jemu Jakub, po herbſti: „tón, kotryž so pjaty džerži“. To bė ſnamjo ja to, so budže wón ležny cžlowjel, kotryž wot jady tebi so pšchibližiwichi cze ja pjatu hrabnje, so by padnył.

Schěč džeczacz lět ſtary bė ſzaak, hdyž so wonaj narodžiſchtaj, lěta 2168 po ſtworjenju ſwěta, 15 lět do Abrahamoweje ſmjercze.

Tež po Abrahamowej ſmjerczi je ſzaak hiſchje dšějichi cžab w južnym kraju pšchewywał pschi ſtudni Žiweho a Wiđžazeho: cžiche a ſamotne žiwjenje bė jeho waſchnju woſebje witane; do Hebrona, hdžez by žyle mjes Kananeſkim bydlit, so jemu njechajſche, a dolelž bėſche so tu jeho modlitwa (24, 62) wuſlyſchala, bėſche jemu tale ſtrona woſebje witana, bóle dylit ſtrona pódla Werſaby, 8 hodžiwow dale k poſnozy. Poſdžiče pał ſwjedže Knjes tola, so so w Hebronje ſahydlit; tam ſroščezchtaj kynaj a tam wja hebi tež Eſaw Hethiſkej žonje. Drohota wuhna jeho poſdžiče k Hebrona do Gerara; tola Pšhilſtižy wutlócžiču jeho hacž do Mehobotha. Hdyž pał so jich njetrjebaſche wjazy boječ, ſahydlit so i nowa w Werſabje. Tu poda so tamny podawł se ſokolowym warjenjom; tónle podawł podawa so nam w ſwojatym piſmje pał hnydom, dolelž je ſnutſkownje, i runje nam pobatym, kručze ſwajany, hacž runjež je so mjes tym 70 lět minyło, se wschēm, shtož nam 26. ſlaw pomjeda. Po cžabu mēle so ſzaakowe ſtawišny tał rjadowacž:

ſlaw 52, 19—26;

" 25, 27 a 28;

" 26, 33 a 35;

" 26, 1—33;

ſlaw 25, 29—34;

" 27, 1 abt.

IV. Schtuczka 27—34.

Hdyž ſtaj kynaj ſroſktaj, ſjewi so w nimaj wschelafe ſmyſhlenje. Eſaw, hruby, džiwi, na ſeiniſte ſmyſhleny cžlowjel hjes bohobojočje, pódla pał dobročžiny a ſprawny wotwobroczi so wot wótzowſkich waſchnjow a pšch-wobroczi so hoitwjeſkemu, ſaſtarſtu tał ſtražnemu žiwjenju. Jakub woſta paſtyč a je wot młodoſeže hem ſwoje ſmyſhlenje hnadnemu ſhubjenju jeho domej datemu, pšch-wobrocził. Bože wěſchecženje, hdyž ſtaj so dwójnikaj narodžiloj, je so wschēm ſjewiło; ale ſzaak ma hrěšnu, a pódla wulzy cželnu luboſež k Eſawej a cže, so by wón prěni był. Eſaw ſapomni se ſwojim hrubym ſmyſhlenju, shtó je so wo pšchichodže pšchpowjedało; dolelž ma to woſebje duchowny počžabi, dha jeho njejima. Rebecka a Jakub so wěſchecženja džeržitaj, tola i nječistym ſmyſhlenjom; nječžerpliwje njemóžetaj dočžacz, so by so wěſchecženje dopjelnič; i leſnočžu cžzetaj Bohu pomhacž a Bohu wolu pšchewatač, ſa to doſtanie so jimaj poſdžiče frute khoſtanie. A tola ſtaj tutaj Bohu hiſchje najſpodobniſchaj, dolelž so wonaj tola pomſchittomnje Božich ſłowow džeržitaj a njebeſti poklad w jich domje ſahowataj, se ſmyſhlenjom na Bože ſhubjenje ſkožem; teho dla ſchituje Knjes Jakuba, požohnuje jeho w wučičeži jeho se ſwojimi wodženjami.

Prěniſchi podawł, tu nam podaty, poſaja nam Jakuba, kotryž hebi w frutej wěrje do Božeho ſhubjenja žohnowanje i njeſprawnyimi hrědtami pšchijwoječ ſpyta; woſebje pał Eſawa, kotryž i myſhlenjom wot Boha ſdalenyj dopoſaja, so je i prawdu wot žohnowanja wuſamtrjeny. Doniž so pšches nanowe žohnowanje prawa prěnjeho narodženja Jakubej doſtanu, dopoſaje Eſaw, so je tajlich prawow njechódny, je i dobrej wolu ſazpiwſchi. Wón a ſzaak mataj hjes wole Božim wotpoſhladanjom poſblužicž.

A hdyž bėchtaj hólžaj narodžaj, bu Eſaw po ſwojim na džiwiu hoitwu nakhileny waſchnju honječ jako Nimrod a rólnik abo lepe pšcheloženy; pólny muž, kotryž ani njeworaſche, ani njeſyſjeſche, ani nježnějeſche, cžlowjel, kotryž njebė nihdy a ženje doma, kotryž po polach a po holach džiwiſnu honjeſche a ſmērne paſtyčſke žiwjenje ſazpiwaſche; Jakub pał bė ſprawny muž, kotryž na Bože ſajnje hladajeſche, wótzowſke waſchnja w ſwójſbe cžezjeſche, w paſtyčſkich ſtanach woſta a pschi nanowych ſtadkach ſmērnje Bože ſhubjenja roſpominajeſche.

„Sprawny“ muž rěta po hebrejſkej rěczy „doſpólny“ muž. Moħlo so cži ſedacz, so so to i Jakubowym žiwjenjom njepoſaja; tola wopomni, so so tutón wuraſ woſebje na jeho ſwiž k Bohu počžahuje. W jednorſchim a mērniſchim paſtyčſkim žiwjenju kħodži wón pšched Bohom a je živy w jeho bližbje a i dowěrjenjom do jeho ſhubjenjom. Eſaw pał se ſwojim džiwiim paſtyčſkim žiwjenjom ſajimuje so jenož ſa ſeiniſti ſwět.

A ſzaak lubowaſche Eſawa a jedžeſche rad wot jeho ſwěriny abo „jeho ſwěrina bė w jeho hubje“; tał so jeho luboſež k njemu tež i cželneje ſtrony klyjeſche. Rebecka pał lubowaſche Jakuba.

(Potracžowanje.)

Shtó hyn pšched 30 lětami w franžowſkej wójnje nashonił.

Episkal August Wiczas, kubleł w Żornoſtyłach.

(Potracžowanje.)

Maſajtra rano wokoło 7 hodžin dyrbjachmy ſažo dale, a to žyle hjes jėdže. Raſche proviantowe woſy hiſchje dojele njebėchu, pšchetož naſch bataillon bėſche pola avantgardy ſobu najprěniſchi. Dyrbjachmy njepšchecžela pšchecžehacz. Najprjedy mējachmy lež ſady St. Privata pšchepytacz a wot ſadnych njepšchecželow wučičicž. To pał njebė runje najlepiſche džěło, dolelž bėſche lež wulki a jara huſty, i niſkej kėčžiſnu a cžerjnemi pšcheroſženju. Pucze pšches lež bėchu njepšchecželjo na te waſchnje ſaraczili, so bėchu ſyline pschi botach ſtežaje ſchtomy podrěſali a pšches pucze ſmjetali. Raſchi pionerojo mējachu něto nadawł, pucze wurumowacž. Mējachu ſchtomy do kručow a wlecžechu je i konjami na boł. Tu a tam hiſchje Franžowſa, kiž bėſche so ſapodžil, wuſkoczi.

Wěš pšchepytajo nadeńdžechmy wjeſtu, w kotrejž bėchu ludžo domach. Tučzi bėchu jara pšchecželni a pšchijebechu nam hjes wschego kaſanja wjele wina. Duž móžachmy so wina do khyteje wole napicž. Sady wšy bėſche rjany dol se ſelenymi lułami nimale kolo wokoło i ležom wobdaty. Na kónzu doła pod jene

horu dymbjachmy lęhoru kromu wobgadzić. Tola njeprzechcełso ho wjazy njeopofajacy. Běchu so do twjerdziny Węza sczahnuli. Mějachu na tutón ras dolež. Popołdnju wórczichny ho na hižo pomjenowanu łuku a bivoואferowachmy tudy. Tola sahy nje-dostachmy niczo jęcz, doleż bęchmy jako awantgarda najdale předu a našca wołowa kolonna bęche jara wot naš spalena. Róždy móže hebi myhlic, tak hlódni wšchitzu bęchmy. Sa połdra dnja njebęchmy žaneje zyroby dostali. Na wulke šože pał bęche njealoko našeho lęhwa małe poło s bęrnami wobgadžene. Tute bęrnny bęchu w krótkim času hač na poštědnu pjenczl wuryte, hač runjež žaneje motyfi njemējachmy. Našchi wšchizy drje nam radžachu, so nješmęny jich wjele jęcz, doleż bęchu hiščeje jara nještrale. Ale njemējachmy wchitzu wjetichy hlódn. Róždy bęche wješkety, hdyž jich prawje wjele męjše. Tež dostachmy kóždy něšto wina, kotrež bęchu našchi wšchizy w tej małej wješy dali requiriruwacž. Tola tuła bęche jara moła a nóz hymna. So móhli w nozy s najmjeńšca na suchim ležecž, bęchmy hebi wješbowe halošy narubali, so móhli na nich spacz, njeheke drje njebęchu, ale s najmjeńšca tola suche. Nóz bęche jara krótko. To bęche šože sa naš, pšchetož hymy dla njemóžachmy spacz. W 1/2:3 hodžinach buchmy wołani (alarmirowani). Hnydom czechnjachmy našad pšches hižo naspomniemy lęž a pšchindžachmy bórny na dróhu, kiž naš našad pšches Sankt Privat wjedželše. Na ščerošim, pšches wješ wjedžazym pučžu bęchu přóšdnu ščęžętu scžinili, mormwy bęchu na bok položili, hiščeje njebęchu šarjebani. Najeni pał ležachu na hunač abo w kólnjach, kiž hiščeje spalene njebęchu. Tute męšina mējachu spodžimny napohlad. Wšchitto bęche tu smęšane. Franzowšo, Satizy a Pruzhy wot wšchitlich barbaw a družimow, pšcheczel a njeprcheczel tam w pšchęjednošęzi hromadže ležachu. Lęarjo tam mjes nimi kłobžachu, rěčachu a wobalachu. Druhy ranjemžy na wošy kłabžechu. To bęche žalošny napohlad. Něštroym mjes nami ho pšchi nimi šęny. Cžehnjachmy pšches wšchelate wšy, ale w žanej ho tajke morjenje stało njebęche, kaž w Sankt Privat. Škóncžnje dónđžachmy hiščeje hač do męšta Beaumont, hđžež hospody dostachmy. Ale tež tu njemējachmy žaneho wotpocžinfa. Dymbjachmy hwoju draštu wucžisęcz a pšched wječorom mējachmy pšchedstajenje. Našajtra rano dymbjachmy ho hodžinu dołho šwęcžowocž, potom czechnjachmy dale. 21. augusta hmedžachmy halke žyly džen wotpocžinł džeržęcz. Našajtra pał dymbjachmy sahy dale. Na dnju 24. augusta pšchindžachmy do blisťošęze twjerdziny Verdun. Našchi wšchizy chyzchu hnydom twjerdziny nabbęhnyč a njeprchecžela pšchethwatač. Ale bórny ho połasa, so je to njemóžno. Franzowšo naš s móžnymi granatami porowitachu. Wđžachmy, kał pólwerowe pšchęšęke podkopi (miny) do powętra šęczachu, kiž bęchu tola węšęze sa naš pšchihotowane. Našchi nawjedowarjo ho pšchęwędęčichu, so to tak lósko njeje, twjerdzinu dobyč. Tuta twjerdzina je ho halke 8. novembra pšchęšęnyla. Wy pał czechnjachmy w šchyrjoch našad a to we wulkim wobłuku wokoło tuteje twjerdziny na jejnu jadnu stonnu. Pšchindžachmy we wošmity do hospody, ale w naščej wšy bęche telko wojakow, so njemóžachu wšchitzu ležecž. Něštrofi dymbjachu ředžo spacz. Mimo teho bęchmy hlódni kaž wjełki. Wokolo pšchypódnja bęchmy drje kusl kšleba a štręczęčęku poľęza dostali, ičtož pał njebęche ręcžow hđdne, a hižo džen předy wjele hudało njebęche.

Najajtra rano sahe czechnjachmy saho dale. Ničto njebę niczo jędł. Pšchękročichmy řeku Maas a potom škóncžnje šastachmy. Tu tež Bohu džak jędž dostachmy. To bęche šawęšęze najwjetichy čas. Něštrofi njemóžachu dale a šapocžachu s hlódom padacž. W blisťe wokolinje namatachmy tež bęrnny a morchę. Tam hny hebi dobry wobjed pšchihotowali. Hiščeje dženka ho na to dopomni, kał derje je mi tehdy řekłodžito. Bęch ho tehdy tak najędł, so štoro štanęcz njemóžach. Popołdnju pał dróhowachmy dale. Pšchęndžachmy wšchelate wšy, ale wchędlerjo bęchu tu jara njeprchecžęšęny šmyhłeni.

26. augusta bęch so štoro špalil. Džen bęche jara deščękiojty. Wóškom džępacž pšęškw a hyla řęšdných buchmy do jeneje bróžnje řšpšpšowani. Waricž pał dymbjachmy woukach na pučžu. Něštrofi bęchu hebi teho dla špody bróžnje w pinzy woheń řadžęłali, so móhli hebi w suchim hwoj wobjed šwaricž. Burawka to phtny, so ho s pinčžnemi wólnješčlami kur wuwalešęe a šapocža hnydom žalošnje hawtowacž a řahhadžęcz, hebi myhło, so budžemy jej bróžę řapalicž. Pšchipadnje džęšęe našč stotnik (hejman) nimo.

Zemu žóniška hwoju řkřžbu wupowjeda. Tón pšchitaja hnydom, so maja wozazy woheń řalecz. Wječor bęchmy 80 pšęškw w jenym ryblu s huna na pšchatr řalešli. Bróžę bęche potna žita. Na hnyje řęčachu konje a řęšdni ležachu w pšchlańšę kólni. Wy pšęchzy dymbjachmy hebi řęšly a tornistry řobu na pšchatr wřacž. Žně bęchu hižo domoj. S nřštkach na bróžimowych wrotach pał bęchu řęšni latarnicžtu wřajajo wostajili.

Wokolo jednacžich pał šapocža na dobo jedyn wojak „woheń! woheń!“ řawoľacž. Ležach bliko pšchi pšchatrowej džęře, přeri na jenym ryfku. Žato wočzi wotčžinich a hlomu pšbęhnyca, wđžach, so ho řlanje na hnyje, kiž bęche konjom našłane, předu pšchi wrotach palešęe a řłomjo hižo wřkřšo řapacšęe. Tu njebęche žane rošmyhłenje jeli wochžachmy wchitzu we wóhny řouž wřacž. Ža njehladač dołho řa řyblom, ale řkřčich hnydom s pšchatra na hny, řwój wořęřki řpšęcz, s kotrymž bęch ho řawodžil, řhrabnych řobu. Škřčich runje na hromadu řęškw a řęřakow, kiž tam ležachu. So hebi njeřhym wošy abo druhe řlawy řłamał, je wulke řwarowanje Wože. Pšacšęcz hnydom na woheń cžihnyč, s wošami na nim řęptach a tak řo mi poradži, woheń řoduhęcz. Šofi na nohomaj, bęch hebi řkřchu řęřmudžil a na řufomaj mējach tež něštro řpalene bęcžki. Wot druhich pał mi ani jedyn na pomoz njeprchindže. Njemęřłachu na řařęenje woheńja, řradnychu hebi řwoje węžy hromadže. Rybl bęchmy na pšchatr řorje řęčahnuli. Njebudžiče řo mi radžito, w tym wółomiku woheń řoduhęcz, budžichu řo hnydom woričny řapalike a budžichmy wchitzu s konjemi hbyjemy řouž wřali. Woheń bęche najřterje na to wšchizje našł, so bęche kóš s wopušku latarnicžtu dele řkřnył. Moji towarřšojjo mi našajtra jara řęčachu, so bych to wřchłam wupowjedał a řa to nęřajke wřnamjenjenje dostal. Ale řa to wochžach. Pšchetož s přęnja njebęchmy řadny džęi węřęzi a s družu bychu najřterje naščęho wřchłta pořšostali, so řo njeje řępje wo řwęžu řłaraj.

(Pštracžowanje.)

Wšchelate s blisťa a s daloka.

— Njedželu 2. septembra t. l. řmęje řo we Wulkič Šđžaracy Gustav-Adolffki řwjedžęi. Šserbřka řwjedžęniřka Woža řkřžba řo popołdnju w 2 hodžinomaj řapocžinje.

— Wupřihanej řęj řchulřęj męřnje we Łupoji a w Wóřđizach. — Wažne wřhudjenje je řo řandženu wutoru w Šumbinuenje męlo. Pšched něštro časom bu tam rytmiřštr dragunřšęho poľta, řkřořęł, w řęčarńi pšches wólnješčto wot woukach řařšęłeny, kotryž bęche řhęro řurowy pšchęčživo wořakam. Dołhe bęche pšchęřytowanje, řčto je njeřłut řęžinil. Rónž pšchęřytowanja bęche, řo řo wina na dweju řwakow, węřšęho řartena a řickela, řwalı. Wobaj řęčhtaj pod rytmiřštrowej řurowosčju cžęřęč męłoj. Přęni řud wořęřu wuwinowa, doleż řo řimaj wina dořpolnje dopořšacž njemóžęche. Pšchęčživo řemu wřhudej general s Alten jako řudniřki řnjes powoľanje řapoloži. Druhi řud je nęřkole řickela wuwinował, řartena pał ř řmjerčzi řařudžil. Tónle wřhud je powřchitkowne řpodžiwanje řbudžil, doleż řdruhi wřhud nowe dopořšajma pšchęčživo wobjřorženemu pšchınjeřł njeje. Šřamo řłatny řęcžnil hebi njeřwęřęšę řmjerčne wřhudjenje řadacž. A tola je řud takle wřhudžil. Wřžemy węřęzi byč, řo řu řudniřy po řwójim řwędómnju řudžili a řo njeřku řo wot wřchichęje wole pšchedřłajeneho wodžicž dali, a węřęze je wřchelate, řčtož pšchęčživo wobjřorženemu řęcęřęche. Ale pšchi wotřbudženi ř řmjerčzi dymb tola wina cžřřta a poľnje dopořšajana byč, a hdyž řo nęřčto teho dla řařudži, doleż njemóže wot řandženeho dnja prajicž, hđže je 6 mjeřščinow pšchęřwaw a řo řa węřno wóřmje, řo je w řęch 6 mjeřščinach morďarřłwo dořonjal, je to tola wulkeho wobmyhłenja hđdne. Węřęze je jara řrudna węž řa wóřřko, hdy by řajke morjenje wřchichęšęho pšches řpoddancho řo njeřłojłato. Ale wjele řudniřę je, hdyž řo njeřwinowaty ř řmjerčzi řařudžil. Tu dymbjalo potom řęcacž: Wječęenje je Wože. Šđžę cžłowjelojo nřkomu winu dopořšacž njemóža, wón Wožemu řřostanju nječęřenje. Duž je pšchęcz, řo řo tole njeřřořmłuwe wřhudjenje wot wřchichęšęho řuda řařo pšchemęni.

Nęřčto ř rořpominanju.

Wřój pučž dymbi řuny byč, njemóžu węřny byč s řařkom, ř wutoru pał řalichny.